

The linguistic features of the poetry of the writer reveal her artistic skill. Bright epithets, metaphors, comparisons convey all the beauty of the poetic word of Olesya Mamchych to the reader. The artistic word of the writer is to move the reader, to influence on his feelings, to encourage him to be kinder, to study the history and culture of the Ukrainian people, and to keep up with the times.

The work of O. Mamchych is constantly in harmony with the past and the present. It relies on traditional artistic images to create new ones. The writer opens familiar images in a new way in many compositions. The master of the poetic word builds an invisible bridge of understanding between the reader and the author by the allusions to the works of oral folk art and works of classical literature for children.

The article gives the confirmation that O. Mamchych's poetry is not only aesthetic, but also linguo-didactic, because it contributes to the linguistic formation (lexical, phonetic and grammatical) and speech competences (artistic speech, cognitive speech, emotional) of a child.

The research gives an opportunity to understand the model of the O. Mamchych world, to find out the basic mechanisms of the 21st century poetry image formation for preschool children.

Key words: *Olesya Mamchych, literature for children, poetry for children, poems, stylistics, artistic means.*

УДК 821.161.2(71)-3.09

Н. А. Одарчук
Е. К. Коляда
І. М. Калиновська

ОБРАЗ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО СВЯЩЕННИКА В ТВОРАХ ЛЮБОВІ ВАСИЛІВ-БАЗЮК

Шляхом концептуально-образного аналізу літературних творів канадської письменниці українського походження Любові Василів-Базюк схарактеризовано збірний образ українського православного священника початку – середини ХХ століття. Виокремлено та детально описано складові збірного образу.

Ключові слова: *образ православного священника, збірний образ, складові образу, автобіографічний роман, персонаж твору.*

DOI 10.34079/2226-3055-2019-12-21-67-74

Постановка проблеми. Ім'я канадської письменниці, меценатки, магістра бібліотекарства та інформацій Торонтського університету, проте що важливіше – нашої землячки, Любові Василів-Базюк, – не достатньою мірою поціноване в Україні. У пошуковнику Google щонайбільше знайдуться побіжні посилання на її книги, які надійшли до фондів бібліотек, декілька відгуків вдячних читачів, проміжні згадування її імені у контексті проведених заходів, а сторінка у Вікіпедії – скупа на факти з біографії, творчого доробку, просвітницької активності Любові Йосипівни як у Канаді, що стала її другою Батьківщиною, так і в до щему дорогій її серцю Україні [4]. І хоч лакуна у всесвітній мережі не применшує

вартісності постаті письменниці, ця стаття покликана компенсувати нестачу висвітлення її творчого доробку, більшість якого складають автобіографічні романи і повісті.

Актуальності розвідки додає факт нещодавнього відзначення Любов'ю Василів-Базюк поважного ювілею, 90-річчя (авторка народилася 30 вересня 1929 р. в с. Видерта на Волині). Стаття має за **мету** схарактеризувати образ православного священника, який викристалізовується зі сторінок творів письменниці. Реалізація мети можлива за умови виконання таких **завдань**: 1) шляхом концептуально-образного аналізу літературних творів сформулювати збірний образ священника; 2) виокремити складові збірного образу священника; 3) описати кожну складову.

Аналіз останніх досліджень. Створення образу священника далеко не нове в літературі, як у світовій, так і українській. Щодо останньої варто згадати авторів І. С. Нечуя-Левицького з його романом «Хмари», Б. Антоненка-Давидовича з оповіданням «Спокуса», А. Свидницького і його роман «Люборацькі», О. Кобилянську із повістю «Апостол черні», І. Вільде і її цикл повістей «Метелики на шпильках» та багато інших. З прадавніх часів для українського народу, переважно більшість якого складало селянство, священник був чи не найавторитетнішою постаттю в селі, поруч із лікарем і вчителем. Спричинювалося це великою мірою грамотністю, письменством цих трьох осіб серед неосвіченого люду. До того ж, у парафіяльному священнику люди прагнули бачити посередника між ними та самим Господом, а отже – втілення всіх чеснот, праведності, заступництва, просвітництва, а не лише виконання треб і обрядів. Тому такий інтерес цей образ викликає серед науковців-літераторів і мовознавців, котрі досліджують його на прикладах як прози [6], так і поезії [5], а також з різних аспектів [7].

Виклад основного матеріалу. Ідея любові до рідної української церкви, як роками зневаженої, скатоличеної поляками, так і століттями нищеної, плюндрованої московітами, наповнює творчу спадщину Любові Василів-Базюк. Тема боротьби української церкви за право існувати, поширюватися, утверджуватися на своїй, Богом подарованій землі – одна з провідних. Це природно, адже зростала фізично й формувалася духовно авторка у священницькій родині, у сім'ї отця Йосипа Василюка й паніматки Єлизавети, які теж походили з родин українських священників.

Перебуваючи постійно в контексті релігійної стриманості, високоморальної духовності, будучи повсякчас оточеною як церковними особами, так і духовною літературою: книгами, газетами, журналами, на які навіть в ті сутужні часи підписувався о. Йосип, молода дівчина не могла не всотати все найцінніше від рідних по крові та близьких по духу людей. Її вдача, характер формувалися не стільки від повчань, як від реального прикладу жертвовної любові, відданого служіння Богу і людям, готовності до самозречення, добровільної відмови від особистих благ заради ближніх.

Саме тому й сформувався у Любові Василів-Базюк образ батька як взірця, як ідеалу, як еталона. Авторка жила в близькому оточенні й спілкуванні зі священниками (тітчин чоловік, отець Василь Варварів), єпископами (єпископ Мстислав, єпископ Борис), митрополитами (митрополит Іларіон, митрополит Полікарп Сікорський), ченцями, позаяк дід по батькові після смерті дружини зрікся світського життя і постригся у ченці (пізніше був піднесений до сану архімандрита). Всі ці особи з духовним саном і формують збірний образ священника, який викристалізовується з досить чітких спогадів доньки, онуки, племінниці, парафіянки Любові. Образ цей багатоплановий, різноаспектний, все ж більшість із його граней

заповнені саме якостями батька, отця Йосипа Василіва, який описано панорамніше і глибше.

Чи не тому образ священника, який виокремлюється із як художніх, так і автобіографічних повістей та романів ювілярки, є цілком позитивним. З одного боку, це резонно, бо формується з-під пера доньки: сприймаючи батька за авторитет, Любов Василів-Базюк наділяє його високими якостями й чеснотами. До того ж, поданий цей образ через сприйняття авторкою, через хронологію життєвих подій, пропущених криз єство письменниці. Втім, книги, написані Любов'ю Василів-Базюк, призначалися передовсім для земляків-українців, багато з яких до сих пір знають і пам'ятають не лише саму авторку, а й її батька, отця Йосипа, зокрема жителі села Видерта на Камінь-Каширщині, де отець мав парафію, села Боголюби біля Луцька, села Білогірська, де служив отець Йосип. А тому не мала б авторка морального права писати, видавати, а згодом дарувати книги, особливо автобіографічні, з хибними свідченнями та неправдивими характеристиками. У всіх, хто був знайомий із парохом, закарбувався в пам'яті образ *«кришталеву чистого духівника, який мав у серці велику любов до Бога, до свого поневоленого народу, вірою і правдою якому служив»* [1, с. 5]. Ці слова були промовлені Лідією Іванівною Чмелюк-Градиль із села Боголюби, колишньою зв'язковою ОУН-УПА, довголітнім в'язнем московських концтаборів.

Отже образ священнослужителя має цілий спектр втілень на сторінках романів Любові Василів-Базюк. Це персонажі її творів і водночас реальні особи: отці Марко і Гліб з роману *«У вирі тоталітарних режимів»* [3], отець Василь Варварів, з яким родина мисткині ділила помешкання і харчі в часи переслідувань, отець Михайло Городиський, дружба з яким продовжилася за океаном, і представники греко-католицького духовництва, про яких дізнаємося зі сторінок книги *«Вони служили церкві і рідному народу»* [1]. Остання, а також автобіографічний роман *«Дороги життя»* [2] найдетальніше виокреслюють пошукуваний образ.

Цілісність образу будь-якого героя витворюється як сукупність його складових, які у свою чергу є віддзеркаленням повсякденного життя героя, творчої чи соціальної діяльності, внутрішнього світу тощо. Ретельне прочитання творів Л. Василів-Базюк і проведений аналіз уможлиблює виокремлення таких складових збірної образу священника:

- священник-парох;
- священник-духівник;
- священник-молільник;
- священник-просвітителі;
- священник-батько;
- священник-патріот;
- священник-дипломат;
- священник-авторитет;
- священник-господарник.

Духовним наставником простого українського люду, вихователем свідомих громадян постає зі сторінок отець Йосип. Він правильно розуміє, що першочерговим завданням **парафіяльного священника** є нести Христову науку в народ, об'єднати людей задля вищих духовних інтересів, через церковну і позацерковну проповідь сприяти з'ясуванню істинного сенсу життя [7]. На підтвердження того, що він був добрим пастирем читаємо рядки: *«Попрощався з парафіянами. Люди в церкві плакали, а потім ще раз приходили прощатися до нас до хати, були дуже зажурені, бо дуже*

шанували і любили тата... Коли тато від'їжджав своїми кінями на Волинь, то молоді хлопці на конях верхи та сусіди своїми возами відправляли його 11 км до Каменя-Каширського. Дзвони дзвонили до темного вечора» [2, с. 27]. Добрий і мудрий душпастир не може цуратися громади, має жити радощами і бідами своїх парафіян, добре знати їхні повсякденні турботи, з відкритим щирим серцем і палким Христовим словом заходити в їхні убогі хатини, подаючи мудру пораду і практичну допомогу [6]. Саме таким і був отець Йосип, про що свідчить інша цитата: *«Парафіяни любили й поважали отця Йосипа. Як виїжджав із парафії, то люди на руках виносили його, відправляли далеко за село...»* [1, с. 107].

Складова **священник-духівник** проявляється як у постаті отця Йосипа, оскільки сільський священник є водночас і духівником ввірених йому парафіян, так і ще більшою мірою – у постаті архимандрита Серафима. Ченці, як правило, не мають парафій, живуть при монастирях, виконують послухи, одним із яких є духівництво, що включає сповідання, відпускання гріхів, надання настанов. Власне за високе розуміння християнської істини ченці нагороджуються посадою духівника: *«Дід дуже поважно виконував свої обов'язки духівника монастиря, педагога та опікуна семінаристів»* [1, с. 20]. Коли єпископ Олексій Громадський приїздив до Богоявленського монастиря, архимандрит Серафим виконував обов'язки його сповідника.

Молитва для кожного християнина повинна бути духовною їжею, чи ж не головним у житті є вона для особи, яка зрікається мирського, а цілковито віддає себе служінню Богові. Складова **священник-молільник** найяскравіше показана знову ж на прикладі діда Любові Василів-Базюк, отця Серафима. Гіркою була його доля: поховав дружину Катерину, двох синів, Івана та Якова, не зумів врятувати від тифу, пережив розстріл найстаршого сина Василя з дружиною і двома донечками, перестраждав мученицьку смерть на palі дядька, єпископа Амвросія в Житомирі та смерть брата дружини, отця Григорія Левчука. Проте отець Серафим *«не заломлювався на душі, молився, та з молитвою на вустах перемігав усі родинні трагедії та труднощі»* [1, с. 24]. Сталося, що він занедужав і поправляти здоров'я приїхав до села Білогородка до свого сина, отця Йосипа. Лікувався, як сказано *«...своїм способом: постом, рослинною дієтою та прикладав п'явки... Заборонив категорично привозити лікаря з Верби, кажучи: Молитва, садовина, городина, квашена капуста з розсолом – допоможуть»* [1, с. 22]. Отець Серафим був великим аскетом, строго дотримувався всіх постів, *«які тягнулися цілий рік і ніколи не закінчувалися»* [1, с. 27].

Одна з найширших складових представленого збірного образу є складова **священник-просвітитель**. Відомо, що одним із завдань священника – нести слово Боже до людей, але парох на селі на початку ХХ століття до того ж ще повинен був мати «логічно освічений розум», володіти силою слова [7], загалом виконувати просвітницьку діяльність, позаяк за важкою фізичною працею селянам часто було не до науки, тож саме священник мав мати найбільший вплив на них. Як описує авторка, *«Батько, крім духовної праці, займався разом з Мамою культурною та освітньою роботою. Передплачував пресу, книжки, дитячу літературу зі Львова, церковну із Кременця та організував церковний хор»* [1, с. 27]. Отець Йосип знав багато мов: *«рідну від батьків, польську з Любліна, де закінчував семикласівку, російську з гімназії в Житомирі. Там же улітку працював у чеських родин, готуючи їх дітей з математики та латини до вступних іспитів у гімназію, тому добре засвоїв чеську мову. У гімназії вивчав три мови: латину, німецьку та французьку»* [2, с. 49]. Маючи такого завзятого не лише до молитви, а й просвітництва отця, парафіяни зростали

свідомо. Отець Йосип створив театр, де навіть його дружина, паніматка Єлизавета грала ролі. У Білогородці в 1936 році, наприклад, ставилися п'єси «Повернулися з Сибіру», «Назар Стодоля», «Мати-наймичка», проводилися академії на честь Тараса Шевченка. Отець Йосип завжди брав участь у підготовці рефератів, придбанні преси, підборі п'єс і декламацій.

Внутрішня потреба в просвітницькій діяльності виявляється в отця Йосипа у прагненні підвищувати як власний інтелектуальний рівень, так і рівень своїх парафіян, а також у сприянні дати гімназійну освіту своїм донькам. Як би сутожно не жилося парафіяльному священнику в певні періоди (а сім'я Василівих, за свідченням письменниці, вважалася далеко не з багатих, особливо з початком переслідувань), батько працював надміру, придумував чесні, проте нелегкі способи заробітку, аби мати змогу послати Катерину і Любов до гімназії. Складова **священник-батько** постає з багатьох текстових фрагментів, завжди велика пошана і повага вчувається у споминах про чи не найріднішу людину. В усіх книжках ювілярки Батько, Мама, Дід, Бабуся пишуться з великої літери, чим засвідчується традиційне з прадавніх часів для українців і часто зневажене нині шанування старших. Отця Йосипа зображено взірцевим батьком, люблячим, але не сліпою любов'ю, який привчає власних дітей до праці («*Ми з сестрою працювали влітку дуже багато*» [2, с. 53]), вимогливий до них («*Усього можна навчитися, а слова не можу, не вмію, не буду викинь зі свого словника*» [2, с. 24]).

Доповнити складову священник-батько слід характеристикою іншого персонажа творів, архімандрита Серафима, який ще замолоду, як пише авторка, «*дав лад усім дітям*» [1, с. 26], допомагав порадою і матеріально («*Дід виконував багато треб, і тому мав грошові заощадження*» [1, с. 19]), «*всі діти їхали до Діда в тяжких життєвих хвиликах*» [1, с. 21]. Овдовівши, він прийняв чернечий постриг, і «*не всі діти були вдоволені з такого рішення... Це породило у них почуття круглого сирітства та викликало брак розуміння рідного батька*» [1, с. 15], проте не переставав виконувати батьківські обов'язки. Синові, отцю Йосипу, він тричі допомагав отримати парафію, він хвилювався за долю навіть вже дорослих дітей.

Наступна складову збірного образу – **священник-патріот**. Майже всі персонажі-священники, згадані у творах Любові Василів-Базюк – віддані своєму народові й українській церкві. Насамперед це батько, отець Йосип, дід, архімандрит Серафим, дядько, отець Василь Варварів, отець Яків, митрополит Іларіон, архієпископ Олексій Громадський та багато батькових колег-однодумців, вчинки яких або детально описані, або побіжно згадані в автобіографічних творах: романі «Дороги життя» і спогадах «Вони служили церкві і рідному народу», а також отці Марко і Гліб, яких зустрічаємо на сторінках художнього роману «У вирі тоталітарних режимів». Всі вони докладали максимум зусиль для становлення Української Православної Церкви на Поліссі, Волині, Холмщині, Підляшші, навіть за океаном, в Канаді. У тих роках польська влада створювала нездоланні труднощі для українства: відбиралися церкви, насильно покатоличувалося українське населення, за рік до війни настали жорстокі арешти, інтелігенцію, національно-свідому молодь посадили по в'язницях. Отець Йосип морально, молитовно підтримував арештантів. З приходом московського окупанта ситуація ще більше загострилася: з «попами» почали розправлятися, відбирати все, що можна було з господарства: коні, худобу, збіжжя. Отець Йосип та отець Василь Варварів постають перед нами сильними, незламними патріотами, які цілий день при 30-градусному морозі витримували допити політруків під прицілом нагана, вислуховували залякування Сибіром і Соловками. Врятувавшись втечею на Холмщину, отець Йосип не припиняв жити думками про становлення вільної Української держави

й церкви: «У клуні Батько організував перехідну станицю для членів ОУН і підпілля. Вони тут переховували друковану літературу та часто самі ночували» [1, с. 58]. А коли на церковному полі у Жмуді розбили табір для полонених, то отець Йосип відразу ж заопікувався ними.

Саме тут проявляється складова **священник-дипломат**. Отець Йосип Василів зумів домовитися із комендантом табору, гером Фляйшманом, щоб приходити навідувати полонених синів України, сповідати, причащати. За його порадою, щоб уберегтися від червінки й тифу, в таборі облаштували санітарні умови та викопали криниці. Запроваджено було постачання їжі для арештантів. Пізніше, застосувавши усю свою дипломатичність, отець добився звільнення великої їх кількості: «Пан Фляйшман дозволив Татові піти до табору, зустріти своїх знайомих, списати їх прізвища, назви сіл, і тоді на за поруку Тата він їх випустить, якщо не повернуться назад до світської армії.» [2, с. 118]. Дипломатичність священника проявляється і в іншій ситуації, в тому ж Жмуді, коли отець Йосип рятував поляків від вивезення до центральної Польщі. Мали залишитися в селі лише православні, тож поляки возами приїжджали до отця з проханням перехрещуватися. Отцю Йосипу важко далось рішення, бо він знав, що це буде профанація віри, але й не хотів накликати на українців-парафіян ще більшу ненависть поляків і помсту польської Армії Крайової. Тож Соломоновим рішенням була видача їм посвідки, що «...їхні діди та батьки були насильно переведені на католицьку віру, а вони боялися за Польщі нових переслідувань, тому ходили до католицького костелу» [1, с. 72]. Ставлячи на перше місце Бога, віру, а не поділ на деномінації, отець Йосип бачив у кожному передовсім людину. Так, перебуваючи в німецькому монастирі в Більдгаузені, греко-католики навіть відмовлялися їсти разом із православними. Натомість, отець Йосип зумів завести дружбу з отцем Михайлом Городиським, «вони ділилися подібними переживаннями за польського та німецького ворожого панування» [1, с. 72] і дружба ця продовжилася навіть на американському континенті.

Образ священника доповнюється ще й такою складовою, як **авторитетність**. В героя творів письменниці отця Йосипа вона проявляється в тому, що до нього зверталися не лише парафіяни зі своїми турботами, а й інші священники, що підтверджує донька: «...тепер розумію, що в тяжкі моменти життя все до тата їхали радитися, його дуже поважали та рахувалися з його думкою» [2, с. 65]. Щодо архімандрита Серафима, то він був не тільки сповідником самого єпископа Олексія Громадського, очільника Консисторії Волинської Єпархії, але і його важливим дорадником.

Неповним би був образ священника, не згадавши, що сільський парох мусив бути ще й вмілим **господарником**. Селяни не всі були заможні, щоб утримувати священника, який би не клопотався господаркою. Від добрих господарів отець Йосип сам вчився цьому ремеслу, освоював піщані й болотяні землі Полісся, ще живучи у Видерті. Пізніше вже навіть людей навчав «...як пристосовувати нові методи та розвинути молочну господарку. За допомогою Батька село закупило до спілки молочні центрифуги, січкарні, парники для варення картоплі худобі. Зорганізував у селі кооперативну систему, купили вовнодертки, машини бити олію та відчинили в селі кооперативну крамницю» [1, с. 31]. Про господарність панотця свідчить і те, що він сам не цурався ніякої роботи, лише до хатніх справ не втручався, проте «...сам орав, боронував та сіяв. Часто ходив із косарями в поле косити. Любив збирати сіно» [1, с. 59]. Ця риса, як засвідчує Любова Василів-Базюк, передалася отцю Йосипу від його батька. Перебуваючи на лікуванні у свого сина, архімандрит Серафим

«...виходив на господарку, радив, як краще доглядати худобу, що треба зробити, де треба поправити, добудувати» [1, с. 22].

Висновок. Отже, нанизавши всі перелічені складові, отримуємо збірний образ українського православного священника початку – середини ХХ століття. Характерною особливістю зображення персонажів, які мають сан священнослужителя, є виведення їх крізь призму не так безпосередньої професійної діяльності, тобто під час проведення служб, молебнів, таїнств, як змалювання цих персонажів у колі сім'ї, у спілкуванні з близькими, у вирішенні повсякденних турбот і глобальніших проблем – непримиренній боротьбі за утвердження Української Православної Церкви. Таким чином, у своїх художніх й автобіографічних творах письменниці вдається досягнути об'єктивного висвітлення тогочасного життя духовництва і зобразити в уявленні читачів правдивий типаж ідеального образу українського священника, який має неоціненний виховний потенціал і міг би стати достойним зразком для наслідування.

Перспективним у дослідженні творчості Любові Василів-Базюк вважаємо виокремлення й аналіз збірного образу українського патріота початку – середини ХХ століття.

Список використаної літератури

1. Василів-Базюк Л. Й. Дороги життя: іст. роман / Л. Й. Василів-Базюк. – Чернівці: Букрек, 2015. – 832 с.; Vasyliv-Baziuk L. Y. Dorohy zhyttia: ist. roman / L. Y. Vasyliv-Baziuk. – Chernivtsi: Bukrek, 2015. – 832 s.
2. Василів-Базюк Л. Й. Вони служили церкві і українському народу: Спогади про діда і батька / Л. Й. Василів-Базюк. – Чернівці: Букрек, 2003. – 164 с.; Vasyliv-Baziuk L. Y. Vony sluzhyly tserkvi i ukrainskomu narodu: Spohady pro dida i batka / L. Y. Vasyliv-Baziuk. – Chernivtsi: Bukrek, 2003. – 164 s.
3. Василів-Базюк Л. Й. У вирі тоталітарних режимів / Л. Й. Василів-Базюк. – 2-ге вид. – Чернівці: Букрек, 2018. – 304 с.; Vasyliv-Baziuk L. Y. U vyri totalitarnykh rezhymiv / L. Y. Vasyliv-Baziuk. – 2-he vyd. – Chernivtsi: Bukrek, 2018. – 304 s.
4. Василів-Базюк Любов Йосипівна [Електронний ресурс] // Вікіпедія – вільна енциклопедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Василів-Базюк_Любов_Йосипівна; Vasyliv-Baziuk Liubov Yosypivna [Elektronnyi resurs] // Vikipediia – vilna entsyklopediia. – Rezhym dostupu: https://uk.wikipedia.org/wiki/Vasyliv-Baziuk_Liubov_Yosypivna
5. Дмитрів І. Образ богопосвяченої особи в українській поезії міжвоєнного періоду ХХ століття / І. Дмитрів // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2015. – Вип. 12. – С. 205–212; Dmytriv I. Obraz bohoposviachenoї osoby v ukrainskii poezii mizhvoiennoho periodu XX stolittia / I. Dmytriv // Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. – 2015. – Vyp. 12. – S. 205–212.
6. Починок Л. І. Образ священника в романі Ольги Кобилянської «Апостол черні» / Л. І. Починок // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: зб. наук. пр. – 2008. – Вип. 5. – С. 182–188; Pochynok L. I. Obraz sviashchenyka v romani Olhy Kobylianskoї «Apostol cherni» / L. I. Pochynok // Ivan Ohienko i suchasna nauka ta osvita: zb. nauk. pr. – 2008. – Vyp. 5. – S. 182–188.
7. Розов А. Н. Сельский священник в духовной жизни русского крестьянства второй половины XIX – начала XX вв.: дис. ... докт. культурол. наук: спец. 24.00.01 / Александр Николаевич Розов; Рос. гос. гуманитар. ун-т. – Санкт-Петербург, 2003. – 338 с.; Rozov A. N. Selskiy svyashchennik v dukhovnoy zhizni russkogo krestyanstva vtoroy

poloviny XIX – nachala XX vv. : dis. ... dokt. kulturol. nauk : spets. 24.00.01 / Aleksandr Nikolaevich Rozov ; Ros. gos. gumanitar. un-t. – Sankt-Peterburg, 2003. – 338 s.

Стаття надійшла до редакції 22.10.2019.

N. Odarchuk

E. Koliada

I. Kalynovska

THE IMAGE OF THE UKRAINIAN ORTHODOX PRIEST IN THE LITERARY WORKS OF LIUBOV VASYLIV-BAZIUK

The article explores the image of the Ukrainian orthodox priest of the beginning – middle of the 20th century by analyzing the literary works of Liubov Vasyliv-Baziuk, a contemporary Canadian writer of the Ukrainian origin.

Liubov Vasyliv-Baziuk was born and brought up in Western Ukraine in the family of an orthodox priest. For this reason the idea of love for the Ukrainian church, which has been plundered and destroyed for centuries is one of the leading in the authoress' works. The struggle of the Orthodox Church for the right to exist, establish, and expand itself on the Ukrainian lands fills Vasyliv-Baziuk's creative heritage.

Living amidst high morality principles, surrounded by sacred literature as well as priests, bishops, and metropolitans, Vasyliv-Baziuk couldn't help absorbing the most precious and valuable from the spiritually close people. Her father was an example of sacrificial love, devoted service to God and people, and readiness for self-abnegation for the sake of his neighbor. It is because of this that the Orthodox priest is depicted in Vasyliv-Baziuk's books as a completely positive character and is represented through a set of chronological events in the way the authoress perceives them.

The created image of a Ukrainian priest is collective; it is not based on one character, rather on several. It is composed of features of priest Yosyp, Liubov's father, Archimandrite Serafym, her grandfather, who took monastic vows after his wife's death, priest Vasyl Varvariv, her uncle, priests Hlib and Marko, Metropolitan Ilarion, and others, who appear on the pages of the books «They served Church and the Ukrainian people», «In the whirl of the totalitarian regimes», and «The roads of life».

The wholeness of a character is designed as a totality of its constituents which in their turn represent everyday life of the character, his social activity, inner world etc. After a thorough analysis of the works by Liubov Vasyliv-Baziuk we have come to a conclusion that the image of the priest is composed of the following constituents: parish priest, priest-confessor, priest-prayer, priest-educator, priest-parent, priest-patriot, priest-diplomat, priest-opinion leader, and priest-manager. Each constituent has been described in the article and confirmed by citations from the literary works. Not all the characters of the priests whom we come across in the books possess all the above components, but collectively they create an integral image of the priest.

The authoress succeeds in reaching the objective portrayal of the then clergy's life and creating in the readers' minds an ideal image of the Ukrainian Orthodox priest, who has an educational potential and can be a worthy example to follow.

Key words: *image of the Orthodox priest, collective image, constituents of the image, autobiographical novel, character.*